

صاحب امتیاز و مدیر مسئول

پیل - ۱ صافی - ۲۶

نسخه سی ۱۰ غروشد

ضیا کوله آلب

آبونه هرات

کوکوٹ محبوبہ

ادارہ خانہ سی

مدار بکر

حکومت دائرہ سندھ

ولایت مطبعہ سی

نظرافہ : مدار بکر

کوکوٹ مجموعہ

سنہ لک: ۵۰۰
آلتی آلتی: ۲۰۰
غروشد

۱۹۱۱-۱۳۳۸

هفته ده بر چیتار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجموعہ در

۲۱ ربیع الآخر سنہ ۳۴۱ بازار ایرتسی ۱۱ کانون اول سنہ ۳۳۸

مصاحبه :

خلافت و ظیفہ لری

تشکیلاتی اولادیندن ، ولایت طامینی یقی
ساطنتی ضمیمہ مأموریت اولہرق درعہدہ
ایمہ مجبور اولمشلردی . بوانغوذجہ خلیفہ
سلطان ، آدینی ویرہ بیلیرزہ اموی عباسی
عنائلی خلیفہ لرینک اساس ماموریتلری

خلافت اسلام نارینخندہ دورث شکلده
تجیل ابتدی . مامیتلری آیری اولان بودورت
انغوذجی آیری اسلامله تسبیہ ایتجلی بز .
خانیای راشدینک اصلی مأموریتلری
خلیفہ ک ہدی . اوزمان آریجہ دولت

سلطانانقری . بولورده . سلطان اولدقری
 حالد ، خلافتی برضیمه شاموربت اوله رق
 عهد لرینه آشاردی . او حالد ، بوانو ذجه ده
 سلطان - خایفه ، دییه یلیرز . ساچوقی
 سلطانلری زمانده بندانده . کوله من
 سلطانلری دورننده ، صرده خلافتی حاز
 اولان خایفه لر ، سلطانندن تجرد اتمکله
 برابر ، دینی وظیفه لرینی ایضا ایدمه یلمک
 ایچین ، محتاج بولونقلری دینی تشکیلاتدن
 محروم دیر . کندیلری بالذات مجاهد و مفتی
 اولماقلرندن صلاحیت صافی بر علمی
 تشکیلاته و هریره کیده مدگری ایچین و اع
 بر دینی تشکیلاته احتیاجلری واردی .
 بقاء علیه ، بو خلیفه لرده ، امت تشکیلاتنک
 وجود اولمامه سی بوزندن ، دینی وظیفه لرینی
 بحق ایضا ایدمه دیر . مثلاً ، معیارنده
 نه بر شیخ الاسلام ، نه در دارالحکمة لالامیه
 واردی . قاضی الفضائل سیاهی بر مقام
 اولدینی ایچین ، دینی تشکیلاتدن محروم
 دکدی . بقاء علیه بو خلیفه لرده تشکیلاتمن
 خایفه لر دیمک ، واقفدر .

بولوندن اعتباراً باشلایان خلیفه لر ایه ،
 سلطاننل مستقل اولدقلری کی و اع بر
 امت تشکیلاتی وجوده تشریه یل جکارندن ،
 دینی وظیفه لرینی بحق انفسایه مقدر

اوله جقلردر . بقاء علیه ، بوانو ذجه ده
 مستقل و تشکیلاتی خایفه لر ، نامه
 ویرمه یلیرز .

شیمدی . خلافتک بودورت انور دینی
 تعین ایتدیکی جهته ، بوانو ذجلره نظراً ،
 مخالفت وظیفه لرینک ناسیل شکلر آلدینی
 تدقیق ایدلم :

(۱) خلیفه - سلطانلر ، دورننده ،
 نمازلرده امامت ، جمعه و بارام اجتماعلرده
 خطابت ، حجاج قافله نیک - و فنده و حج
 مناکمک اجرا - نده ریاست وظیفه لرینی
 بالذات خلیفه لر ایضا ایدرلردی . بو خلیفه لر
 شخصاً اجتهاد صلاحیتی حاز اولدقلرندن ،
 اعتقادلره و عبادلره دایر اجتهادلرینی ده
 مرجعده کی بالذات وجوده کتیررلردی .
 اوزمان ، فقه و کلام مذهب لر ایه تصوف
 طریقه قلی موجود اولماقلرندن ، طبیعی
 نه اعتقادده و عمده آریجه اماملر ، نه ده
 درونی حیانه رهبرک ایدمه چک آریجه
 شیخلر و مرشدلر واردی . بو کی خصوصاً صرده
 پیشه والی وظیفه سی ده بالذات خلیفه یه
 تاندی . قرآن کریمک ، مختلف - وره لرینی
 طوبیایوب هپینی بر مصحف شریفده
 مرتب رس - ورتده جمع اتمک وظیفه سی ده
 بو خلیفه لر ایضا ایتشاردی .

بودورده . بو اوصافی حاز ذاتل دن دین
علملر بلك - ائمه اربده بی - آریجه اماملری
ظهور ایتدی . نمازده ، حجده ، امامت
و خطابت کی سائر وظیفه لر یوده خایفه لر
بالذات یا بعدن فارغ اوله رق ، و ایلا
واطه - یله ایضا ایدرلردی . واعظلك
مفتلك ، مدرلك ، داعیلك وظیفه لر بی ده ،
امتك ، صالح فردلری ، حسبی اوله رق ،
شخصی تشبثلر یله افا ایدیورلردی . اسلام
دینی بو شخصی تشبثلرله برکمه ایور ، مختلف
دین علملری قانس ایدیور ، اسلام اتی
زنکین برحرته مالک اولویدوردی . فقط ،
بو فعا ایتلرده سلطان - خایفه لر مثبت بر وظیفه
ایضا اتمک شویله دورسون ، اکثر یا منفی
بررول اجرا ایدیورلردی . چونکه سیاسی
فعالیتلری دینی وظیفه لر بی تالی بر موقعه
ایندرمشدی .

(۳) تشکیلاتی خایفه لر دورنده ،

خایفه لرک دینی وظیفه لر بی نه دن دولای
بحق ایضا ایدمه دک لر بی بو قاریده بیان
ایتمشدک . سلطان - خایفه لر سیاست داها
چوق اهمیت ویردکار ، ایچین ، امت
تشکیلاتی یاقه لزوم کورمه شلردی .
بو یوزدن ، دورت یوز مایونلق اسلام
اتی ، اک بسیط بر دینی تشکیلاتی بیله

حرمین شریفینی صیانت ، امانات
مقدسه بی محافظه ، کتاب الله وسف پیغمبری بی
حاله نشر و تعمیم ایتکده باشا یجه وظیفه .
لرندندی . حاصلی و خایفه لر امام ، خطیب ،
امیر الحاج ، امام الحج ، مجتهد ، مفتی ،
مرشد ، جامع قرآن ، حارس مقدسات ،
واعظ و ناشر دین وظیفه لر بی بالذات ایضا
ایدرلردی .

دیانت و قوادیر کسه بحق نمونه اوله بیله حک
بردر فعال امله اربششمش بو اولدقلر ندز اسلام
امتك ارچکدن امامی ایدیلر . فقط مع الناسف ،
بو خایفه لرده ، ضمیمه مأموریت اوله رق
ولایت حاوی بی . دینی امارت اسلام بی
حاز اولدقلر ندن ، سیاستک ضروری
مجددله لر ندن اوزق قالمادیلر . ایشته
سیاسته بو اشتراك یوزندن ، اسلامی سی
وشی ، خارجی ناملر یله اوچه آیران دینی
افتراق لر وقوعه کلدی . دیمک که علاوه
مأموریت اوله رق ولایت سیاسی سائر
اولاسمه دیلر ، دینی وظیفه لر بی داها بی ایضا
ایده بیله جکلردی .

(۲) سلطان - خایفه لر دورنده ،

خایفه لر دیانت و تقوا خصوصلر ندن بر فاقیت
مالک اولدقلری کی ، دین علملر ندمه
اختصاص و صلاحیتلری یوقدی . بناء علیه ،

بویله بر ارکان حربیه هیئتیه مالک اولسه بیله ،
مقیلردن ، مدرسلردن ، اماماردن ، شیخلردن
خطیبیلردن ، واعظلردن ، داعیلردن مرکب
برنشریات اوردوسنه قوماندایدیه بین
تشکیلاتلر بر خلیفه ، اعلاء کلمه الله وظیفه سی
ناسیل ایفا ایدیه یلیردی ؟

(۴) بو کوئی خیایفلر هم ساطندن
مستقل ، همده تشکیلاتیه مالک اواق
دولایسیله دینی وظیفه لرینی ارکیلردن داها
اسلی بر صورتده یایه یلیرلر . دارالحکمة .
الایامیه ، خلافتک هیئت مشاوره سی اولق
اوزره حاضر لایق دینی رانجهش دانشدر .
فقط ، بو هیئتیه برمه حال ، اسلام طائفه ک
ممتاز علامه لری آرانوب بولونه رق اعضا
تعین ایدیه یلیرلر ، زیرا ، اسلام امنی علمه
تفاق ایدن مسئله لرده خلیفه نیک شخصی علم
وفضاندن زیاده ، بو هیئتک عالمی صلاحیتنه
ایتماد ایدیه جکدر .

بعضی کس لر اوتهدن بری ، بزده امت
تشکیلاتی اوله رق اسکی دورده کی غیر مسلم
جماعتلره مشابه تشکیلاتک یاپیلمه سی ایلری
سورمکده درلر . حالبوکه غیر مسلملره طایفه
بو جماعتلر یالکیز روحانی تشکیلاتلر دکلدی .
جهانی تشکیلاتلر نایله ، تشریف ، قضائی ،
اجرائی صلاحیتلری ده واردی ، بو صلاحیتلره

معلوم قالمشدی ، اوجنچی نوع خلیفه لر ،
سلفلردن ایسته بویله بر تشکیلاتلر خلافت
مقامنه وارث اولشلردی . اسلام مبداری
بری برندن مستقل وقفلر حاکمه بولوندی
ایچین ، نه بونلر آراسته بر ارتباط موجوددی ،
همده مرکزک محیطدن و محیطک مرکزدن
خبری واردی . برعضوینده کی اعصاب
حسیه وحرکتیه ک هیئت مجموعیه سی قلیجه
اوضارسه ، دماغ الله عضولر آراسته
بر ارتباط قایمسی ؟

ایسته ، حسابلر جامعلردن مدرسلردن
تکیلردن مرکب اولان اسلام امنی ، خلافت
مقامی نامیه بر مرکز . تابع اولقله برابر
اوزمان بوحالده بدی . اودورده ، غزته
وآزانس کی بین الملل اطلاع واسطه لری ده
بولونلایمی ایچین ، اسلام طایفه هم محیط
مرکزندن همده مرکز محیطندن بی خبر
بولونیوردی . بوندن باشقه ، خلیفه نیک
مرکزده بیله ، علوم دینیه متخصصلردن
مرکب ، بو کوئی دارالحکمة الاسلامیه کی -
مشورتکامی بوقدی . بوعاملرک هیچ
ایریشنده متخصص اولمایان اولمه سی ده انقربا
مکن بولونلایم ، بر خلیفه ، متخصصلردن
مرکب بر دین انجه ن دانشک معارفی اولقمیزین .
دینی وظیفه لرینی ناسیل ایفا ایدیه یلیردی ؟

خلافه . دینی وظیفه‌لری تمامیه ایفا
ایده یله جکدر . قلمراقلرله پوستلر ، واپورلرله
شمندوفرلرده محیط ایله مرکزی بری رینه
یا اولاشدیره جفتدن یانینده اسلام امتی بوبوک
برعائله حالو آله جقدر . بو عصرک احتیاجلرینه
کوره دینی وظیفه‌لرک نلردن عبارت
اولدیفنک تمینی بو خصوصده صلاحیتدار
اولسه ، لازم کلن دارالحکمة اسلامییه و دین
متخصارینه بیراقدیق بو کونکی سوکیل
خلمینه می بومقدس وظیفه‌لرک ایفاکنده
موفق بالخیر بویورمه-نی جناب حقندن
نیازلدرز .

ضیاکولک آلب

اجتماعیات :

تورک مشروطیتنک تکاملی

اولکی مقاله لرده تورک مشروطیتنک
-سوسولوزی نظریه لرینه ک موافق بر حکومت
طرزی اولدیفنک کوترمشدم . بومقاله مدهده
تورک مشروطیتنک داها -سوسولوزیق
برحاله افرانجی ایچین نلربایق اقتضا ایدیکندز
بحث ایده حکم .
-سوسولوزی نقطه نظرندن ک مکمل
ملت مجامی ، مانده کی مختلف آسندلری

داخل قایدتولا-بونار یا خود امتیازات مذهبییه
دینلوردی . بوسیاسی امتیازلر مالک
جامعاردن هربری حقیقتهده ، کوچوک
بردولت ماهیتندهیدی ، و کونکی ملی سلطنت ،
بو اوچ سیاسی صلاحیتدن ک کوچوک رذرنک
یله عموم ملتدن باشقه هیچ برزمهریه
وبریلمه ننه رضا کوترمه ز . بناء علیه ،
غیرمسلم جامعنلره بکزه مده می ایچین ،
امت تشکیلاتنک هرناحیه ده کی شعبه ننه
جامع تشکیلاتی ، هر قضا ده کی مرکزیه
مفتیایک ، و هر دولته ده کی مرکزیه مشیخت
تشکیلاتی ناملری ویرمه ز داها موافقدر .
شبه دییه قدار جامعاره سیاست کیرده ده بیکی
ایچین جامع تشکیلاتدن هیچ برضرر حاصل
اولماز . حال بوک جماعتلر ، مانکنزده دائما
سیاسی افتراقلرک دارالاندولری اولدولردن ،
جماعت تمیری شعورسز بر صورتده اسکی
کوزلرک تقلیدینی انتاج ایده بیلیر .

بزده امت تشکیلاتنک ناصیل
اولامی لازم کلدیکنی چکن مقاله مده
کوترمشدم . بو تشکیلات ، موجود دینی
مؤسسelerک خلافتیه ربطندن عبارت اولدینی
ایچین بایلمه می ظایت قولایدر . انلرک محیطی
ایله مرکزی آراسنده لازم کلن ارتباط
تاسیس ایدیلیرسه ، بوسایده شه مدیکلی